

DIPLOMOVÁ PRÁCE ANEB STRATEGICKÝ PLÁN VE VŠECH BARVÁCH

Tématem diplomové práce zpracované na podzim roku 2010 byl strategický plán pro čtveřici obcí na Praze-západ. Problémy a výzvy tohoto mikroregionu jsem se pokusila představit odlišně, než je tomu u jiných strategických plánů. Těžiště plánu jsem prezentovala v obrázcích a mapách na plakátech A1, tak jak je obvyklé na výstavách diplomových prací a tak, aby se v strategii coby veřejném dokumentu vyznali běžní lidé. V první části článku zmíním způsob prezentace práce, v druhé obsah tohoto dokumentu a ve třetí jednu ze zajímavostí z tvorby diplomového projektu.

Strategický plán v barvách

Normální strategický plán tvoří převážně text, tabulky a zase text. Exaktní slovní vyjádření vyžaduje velkou pozornost. U strategického plánu obcí a jejich svazků chceme jako tvůrci co největší zpětnou vazbu od účastníků, jimiž jsou občané, podnikatelé, členové místní správy a další. Proto musíme informace z tvorby strategie, které chceme projednat, maximálně zpřístupnit. Grafické znázornění na mapách a v piktogramech umožňuje sledovat územní dopad jednotlivých strategických záměrů a projektů. Grafické znázornění neplývá slovy a slouží k rychlé orientaci v daném problému.

Klíčem k celému plánu jsou barvy. Není jich moc a opět mají zpřehlednit celý dokument. Černá barva znamená ve fázi analýzy stávající stav, v problémovém výkrese potom současnou silnou stránku nebo výhodu obce. Šedivá se v práci příliš nevyskytuje a hovoří o minulém vývoji. Červená barva představuje problém, současný nebo budoucí. Oranžová barva slouží pro vyjádření příležitosti a možného řešení v budoucnosti.

Analýza současného stavu mikroregionu

Scénář rozvoje mikroregionu 2030 – „globalizace pokračuje“

Piktogramy se liší podle jednotlivých fází strategického plánu – v analýze jsou to převážně drobné konkrétní obrázky dějů v území (změna počtu obyvatel, dopravní situace, příležitosti ke kulturnímu rozvoji apod.). V problémové mapě se stanou převážujícími barvy červená a oranžová a symboly jsou expresivnější, protože se týkají budoucích hrozeb a příležitostí. Samotná strategie je oranžová jako pozitivní plán do budoucna. I samotná velikost plakátů A1 může sloužit k výstavě na obecním úřadě, aby se k projednávání mohli lidé vyjadřovat, aby se tento dokument stal populárním a lidským, aby měl naději na to, že získá zejména v malých obcích širokou vrstvu obyvatel, aby se mohl vůbec postupně realizovat. Části grafické prezentace se dají rovněž použít přímo při tvorbě strategie, při hrách, prezentacích apod.

Obrázky mají tedy jediný cíl – zpopularizovat odbornou práci na téma rozvoj obce nebo mikroregionu a zprostředkovat ji tak, aby se zorientovalo i oko laika.

Strategie pro mikroregion

Práce vznikala v kontaktu s představiteli místní správy a s občany obcí. Přesto je však především soukromým pohledem na dané téma. Zpracování strategie regulérním způsobem by trvalo podstatně déle, proto jsem pro diplomovou práci zvolila rychlejší postup. Mikroregion se skládá z obcí Hostivice, Jeneč, Chýně a Červený Újezd. Obce se nacházejí v těsné blízkosti Prahy a ruzyňského letiště. Do různé míry se každá z nich potýká s přílivem nových obyvatel z Prahy nebo odjinud z České republiky, kteří obývají tzv. „suburbia“. Dvě z obcí rychle rostou co do počtu obyvatel. Obce mají potom problémy hlavně s deficitem infrastruktury – technických sítí, škol a školek nebo i veřejné dopravy. Další nárůst je zakotven v územních plánech, kde ne vždy je přesně definována náplň těchto ploch – neznáme tedy budoucí dopad na obce. Méně aktuální problémy se týkají charakteru nové výstavby, která je nyní relativně levná a dostupná, v budoucnu však může být těžko přizpůsobivá nebo přehuštěná. Hlavní výhodou těchto obcí je blízkost Prahy a letiště, dostatek pracovních příle-

Problémový výkres

Projekt Hra – „kam jdu, když...“ – kde se odehrávají dětské aktivity?

Projekt Hra – „postavte ve skupině své město“

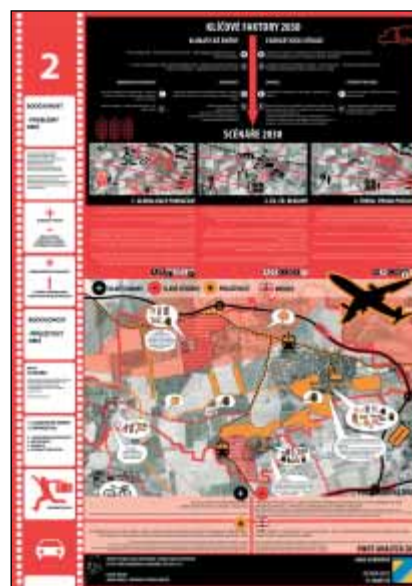
žitostí v okolí a dobrá dostupnost převážně po silnici.

V příštích dvaceti letech čeká mikroregion další nárůst obyvatelstva i dopravního zatížení. Při rozličných scénářích vývoje EU, ČR a zejména Prahy budou obce posilovat nebo poněkud oslabovat své dopravní a pracovní vztahy v Praze, celkový objem dopravy po dálnicích i přes obce se bude rozvíjet v závislosti na cenách ropy. Dostupnost energií značně ovlivní obce a jejich obyvatele. Také klimatické změny figurují ve scénářích jako klíčový faktor vývoje.

V problémovém výkrese a SWOT analýze prezentují hlavní hrozbu pro mikroregion, jíž je do budoucna zhoršení kvality životního prostředí, ztráta obyvatel a sociální pokles. Příležitosti je naopak zlepšení podmínek pro obyvatele, dobudování vybavení, které chybí, a stanovení priorit dalšího rozvoje. Obce na tyto výzvy mohou reagovat. Hlavní cíle tohoto strategického plánu jsou tři – prvním je specializace sídel a posílení charakteru mikroregionu. Dalším je zlepšení dostupnosti a konkurenceschopnosti a posledním management neboli „společně k úspoře“. V prvním cíli je zakotvena podpora místních kulturních a sportovních aktivit, místních podniků, podpora soběstačnosti sídel (obchodní, energetická), a dotváření image místa, které je dobré k životu (zlepšování veřejných prostor, podpora veřejné dopravy, cyklistické dopravy apod.). V druhém cíli je třeba zlepšit dostupnost služeb pro různé věkové kategorie, dohnat deficit technické infrastruktury a zlepšit dopravní dostupnost. Poslední cíl usiluje o širší společenskou debatu o budoucnosti obcí, chce podnítit zájem občanů (i dětí) o dění v obci, také se snaží uspořít prostředky obcí prostřednictvím vzájemné spolupráce a dělby některých nákladů. Konečně chce tento cíl propagovat mikroregion navenek. Z konkrétních projektů pak mohou uvést vytvoře-

Plakát se scénáři a problémovou mapou

Strategie pro mikroregion

ní místního internetového zpravodaje, vytipování vhodných investic do sportu, výstavbu komunitního centra v Hostivici, zvýhodnění mateřských center ve školách a jiných žádoucích prostorech, vytvoření společného týmu řešitelů žádostí o dotace a společnou prezentaci obcí na internetu.

Přes hlavní tři cíle se obce mohou rozvíjet v harmonii a předvídatelně. Jedině tak udrží své obyvatele a vyhnou se největší hrozbě.

Děti

Jako zajímavost tvorby celé diplomové práce uvádím drobný projekt Hra. Ve spolupráci se základní školou Chýně jsme vytvořili hodinový program pro děti 3. a 4. třídy, který měl za cíl zjistit, jak děti znají svou obec, kde se odehrává většina jejich aktivit, které místo mají v obci rádi apod. V druhé části programu měly děti možnost postavit z jednotlivých objektů (škola, parkoviště, stanice, továrna...) své město. Omezeny byly počtem míst pro objekty. Zvláštním závěrem je potom srovnání těchto míst jednotlivci i skupinami, protože například náměstí

bylo důležité pro méně než polovinu z nich. Vlaková a autobusová zastávka si své místo nenašly téměř vůbec, zatímco domov pro seniory byl velmi populární, stejně jako škola.

V takto malém měřítku (hry se účastnilo 13 dětí) se nedají vysledovat tendence, nicméně jako vzorek toho, jak přemýšlí dnes lidé, kteří budou tvořit za 20 let tento svět, to jistě postačí. Polovina z nich by totiž chtěla bydlet v jiné obci.

Závěrem

Doufám, že se napříště strategické plány přiblíží svým tvůrcům a uživatelům. Když ne přímo tak, jak jsem to vyzkoušela v této práci, snad alespoň jako kombinace textové a grafické části, aby i veřejnost neodborná získala chuť se dokumentem vůbec zabývat a především se na něm podílet.

Jsem velmi ráda, že jsem tuto práci mohla zpracovat na FA ČVUT pod vedením pana profesora Maiera. Po celou dobu to bylo velmi zajímavé. Zároveň děkuji členům samosprávy, základní škole v Chýni a mnohým dalším, kteří mi poskytli cenné informace a kontakty v území mikroregionu.

*Ing. arch. Anna Anděrová
Ústav prostorového plánování
Fakulta architektury ČVUT v Praze*